

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 13.3.2013
SWD(2013) 63 final

DOKUMENT TA' HIDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI

SOMMARJU EŻEKUTTIV TAL-VALUTAZZJONI TAL-IMPATT

li jakkumpanja d-dokument

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill

li jemenda r-Regolament (KE) Nru 261/2004 li jistabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza għal passigġieri fil-każ li ma jithallewx jitiġħu u ta' kanċellazzjoni jew dewmien twil ta' titjiriet, u r-Regolament (KE) Nru 2027/97 dwar ir-responsabbiltà ta' trasportaturi bl-ajru fir-rigward tat-trasport bl-ajru tal-passigġieri u tal-bagalji tagħhom

{COM(2013) 130 final}
{SWD(2013) 62 final}

1. DEFINIZZJONI TAL-PROBLEMA

1.1. Natura tal-problema

Il-linji tal-ajru hafna drabi ma joffrux lill-passiġġieri d-drittijiet li huma intitolati għalihom f'kazijiet ta' imbarkazzjoni miċhuda, dewmien twil, kanċellazzjonijiet jew immaniġġjar hażin tal-bagalji, b'mod partikolari skont ir-Regolamenti (KE) Nru 261/2004¹ ("ir-Regolament") u (KE) Nru 2027/97²

1.2. Motivi wara l-problema

1.2.1. Infurzar mhux effettiv biżżejjed u uniformi mal-Ewropa kollha

Is-sistema ta' nfurzar li hemm bħalissa mhix effettiva biżżejjed u ma tiġix applikata b'mod uniformi mal-UE kollha. Ġew identifikati tliet kwistjonijiet ewlenin:

- (a) **Iż-żoni griżi fir-Regolament (KE) Nru 261/2004** johlqu incertezza legali li tfixxkel l-infurzar xieraq tad-drittijiet tal-passiġġieri bl-ajru u li twassal għal hafna tilwim bejn it-trasportaturi tal-ajru u l-passiġġieri.
- (b) **Politiki ta' sanzjonar inkonsistenti u mhux effettivi biżżejjed:** fl-assenza ta' koordinazzjoni formali, id-diversi korpi nazzjonali ta' infurzar (NEBs) japplikaw politiki ta' sanzjonar differenti u jinterpretaw diversi partijiet tar-Regolament (KE) Nru 261/2004 b'modi differenti.

L-ebda korp ta' infurzar speċifiku mhuwa meħtieġ għall-infurzar tad-dispożizzjonijiet tar-Regolament (KE) Nru 2027/97 (u tal-Konvenzjoni ta' Montreal³) fir-rigward tal-immaniġġjar hażin tal-bagalji.
- (c) **Proċessi inadegwati tat-trattament tal-ilmenti u mezzi insuffiċjenti ta' rimedju individwali:** hafna passiġġieri jiltaqgħu ma' diffikultajiet prattiċi meta jressqu lment lil trasportatur tal-ajru.

1.2.2. Ċerti spejjeż tal-obbligi imposti mir-Regolament jikkostitwixxu diżinċentivi qawwija għall-konformità

Il-linji tal-ajru ma jifilhux jipprezzaw l-ispejjeż u r-riskji (tal-kura u l-kumpens) f'ċerti sitwazzjonijiet.

- (a) l-episodju tal-ishaba ta' rmied volkaniku f'April 2010 wera li l-assenza ta' kwalunkwe limitu ta' ħin għar-responsabbiltà tat-trasportaturi f'kazijiet straordinarji li jiehdu fit-tul, jista' johlq riskju għall-istabbiltà finanzjarja tagħhom.
 - (b) ċerti spejjeż ta' kura/assistenza huma sproporzjonati fir-rigward tad-dhul tat-trasportaturi għal ċerti **operazzjonijiet fuq skala żgħira**.
- (2) **Ċerti aspetti tal-kumpens finanzjarju** għandhom effett qawwi ta' diżinċentivar:

¹ Ir-Regolament (KE) Nru 261/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Frar 2004 li jistabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza għal passiġġieri fil-każ li ma jithallawx jitlej u ta' kanċellazzjoni jew dewmien twil ta' titjriet, u li jhassar ir-Regolament (KEE) Nru 295/91, ĠU L 46/1 tas-17-2-2004.

² Ir-Regolament (KE) Nru 2027/97 tal-Kunsill tad-9 ta' Ottubru 1997 dwar ir-responsabbiltà ta' trasportaturi bl-ajru fl-eventwalità ta' incidenti (ĠU L 285, 17.10.1997, p.1) kif emendat bir-Regolament (KE) Nru 889/2002 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Mejju 2002 (ĠU L 140, 30.5.2002, p.2)

³ Il-Konvenzjoni għall-Unifikazzjoni ta' Ċerti Regoli għat-Trasport Internazzjonali bl-Ajru (il-Konvenzjoni ta' Montreal), ĠU L 194 tat-18.07.2001, http://europa.eu/legislation_summaries/transport/air_transport/l24255_en.htm

- (a) Hafna dewmien ma jistax jiġi assorbit **fil-limitu tal-hin attwali ta' 3 sghat** għad-dritt ta' kumpens.
 - (b) L-ammonti standardizzati ta' kumpens li jikkumpensaw it-telf ta' **hin komuni** għall-passiġġieri kollha, jistgħu jmorru lil hinn mill-valur tal-hsara li jsofru l-passiġġieri⁴
- (3) Il-linji tal-ajru huma responsabbli għall-kura u l-kumpens meta t-taqlib iseħħ minhabba **partijiet terzi**, iżda d-dispożizzjonijiet nazzjonali u kuntrattwali jfixxlu lit-trasportaturi tal-ajru milli jirkupraw l-ispejjeż minn partijiet terzi responsabbli. Dawn tal-aħhar ma jirċevux incenivi ekonomiċi biex jieħdu miżuri sabiex inaqqsu l-frekwenza u/jew il-ħruxija ta' tali taqlib.

2. ANALIŻI TAS-SUSSIDJARJETA

L-ewwel nett, hemm kamp ta' applikazzjoni limitat għall-Istati Membri biex jaġixxu wehdom biex jiproteġu lill-konsumaturi, peress li r-Regolament dwar is-Servizzi tal-Ajru (KE) Nru 1008/2008⁵ ma jippermettilhomx iqiegħdu rekwiżiti addizzjonali dwar it-trasportaturi tal-ajru tal-Komunità li jfittxu li joperaw servizzi ġewwa l-UE.

It-tieni nett, hafna mill-problemi identifikati hawn fuq jirreferu għal divergenzi ta' applikazzjoni/infurzar tar-Regolament (KE) Nru 261/2004 mal-Istati Membri kollha li jdgħajfu d-drittijiet tal-passiġġieri u l-kundizzjonijiet ekwi bejn it-trasportaturi tal-ajru. Intervent ikkoordinat tal-UE biss, jista' jindirizza dawn il-problemi.

3. OBIETTIVI TAL-POLITIKA

Fid-dawl tal-problemi identifikati hawn fuq u skont l-Artikolu 100(2) tat-TFUE, l-**objettiv ġenerali** ta' din l-inizjattiva huwa li tippromwovi l-interess tal-passiġġieri tal-ajru billi tiżgura li t-trasportaturi tal-ajru jikkonformaw ma' livell għoli ta' protezzjoni għall-passiġġieri bl-ajru matul taqlib waqt l-ivvjaġġar, filwaqt li jiżguraw li t-trasportaturi tal-ajru joperaw skont kundizzjonijiet armonizzanti f'suq liberalizzat.

L-objettiv ġenerali li jissema hawn fuq, jista' jwassal għal aktar **objettivi speċifiċi**:

1. Biex jiżgura l-infurzar effettiv u konsistenti tad-drittijiet tal-passiġġieri mal-UE kollha billi:
 - 1.1. Jiċċara d-definizzjonijiet u l-prinċipji ewlenin wara d-drittijiet tal-passiġġieri u jissimplifika d-drittijiet;
 - 1.2. Jiżgura politika ta' sanzjonar effettiva u konsistenti;
 - 1.3. Jiżgura proċessi effettivi għat-trattament tal-ilmenti u mezz ta' rimedju għall-passiġġieri
2. Biex inaqqas l-effetti ta' dizincenivar ta' ċerti spejjeż tar-Regolament fuq linji tal-ajru:
 - 2.1. Jiżgura li l-obbligi tal-linji tal-ajru fir-rigward tad-drittijiet tal-passiġġieri jkopru r-riskji li huma limitati fiż-żmien u/jew fid-daqs;
 - 2.2. Jiżgura li l-kumpens finanzjarju f'ċerti sitwazzjonijiet ma jirriżultax f'dizincenivi deċizivi għall-konformità;

⁴ L-istudji kkalkulaw li l-valur ta' hin, wara l-aġġustament għall-inflazzjoni, huwa bejn EUR 40 kull siegħa (għall-ivvjaġġar turistiku) u EUR 98 kull siegħa (għall-ivvjaġġar fuq xogħol). Minhabba li qegħdin nirreferu għal ammonti standardizzati li jkopru l-hsara komuni għall-passiġġieri kollha, dan huwa l-aktar valur baxx li għandu jittiehed bħala referenza.

⁵ Ir-Regolament (KE) Nru 1008/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Settembru 2008 dwar regoli komuni għall-operat ta' servizzi tal-ajru fil-Komunità, ĠU L 293 tal-31.10.2008.

2.3. Jiżgura li l-partijiet terzi jkunu iċċentivati biex jindirizzaw il-kawzi tat-taqlib tal-ivvjaġġar li huma responsabbli għalihom.

4. GHAŻLIET POLITIČI

4.1. Forom possibbli ta' intervent tal-UE

Żewġ interventi possibbli fil-livell tal-UE li ġew issuġġeriti mill-partijiet interessati ġew eliminati fi stadju bikri tal-valutazzjoni:

- **Thassir tar-Regolament** iwassal għal tnaqqis sostanzjali fil-livell ta' protezzjoni tad-drittijiet tal-passiġġieri.
- **Fond industrijali** għall-ispejjeż kollha marbuta mal-kura u l-kumpens ikun anqas effiċjenti (speċjalment fir-rigward tal-bdil tar-rotot) u jżid l-ispejjeż amministrattivi.
- **Materjal ta' gwida u impenji volontarji** eżistenti diġà wrew li permezz ta' miżuri mhux regolatorji ma hemmx lok kbir għal aktar progress.

Għalhekk aġġornament tal-qafas regolatorju tal-UE huwa l-unika forma ta' intervent tal-UE li tista' tindirizza l-kawzi tal-problemi identifikati.

4.2. Skrinjar inizjali tal-miżuri politiċi

Skrinjar preliminari elimina l-miżuri politiċi li ma ġabux biżżejjed benefiċċji meta mqabbla mal-ispejjeż u l-iżvantaġġi tagħhom. Dan l-iskrinjar qies l-opinjoni, il-kompatibbiltà legali u prattika, l-effettività u l-kumplementarità tal-partijiet interessati.

Il-miżuri politiċi ġew ivvalutati wkoll fid-dawl tal-prinċipji tas-sussidjarjetà u l-proporzjonalità.

4.3. Deskrizzjoni tal-ghazliet politiċi

L-ghazliet politiċi meqjusa huma differenti mill-ghazla ta' kompromess magħzula bejn l-infurzar aktar qawwi u l-iċċentivi ekonomiċi aġġustati għal-linji tal-ajru: spiża aktar iebesja hija iċċentiv għal-linji tal-ajru biex titnaqqas il-konformità filwaqt li politika ta' sanzjonar aktar qawwiya hija iċċentiv għall-konformità. Għalhekk, għall-ghazliet fejn l-ispiża imposta mill-obbligi tar-Regolament tkun oġġla, il-politika ta' nfurzar għandha tkun aktar stretta u kkoordinata b'mod aħjar, u viċi versa:

- (1) **Enfasi fuq iċċentivi ekonomiċi:** l-enfasi fuq it-tnaqqis tal-ispejjeż billi jinbidlu ċerti obbligi fir-rigward tal-kura (jiġifieri l-forniment tal-ikel, l-akkomodazzjoni) permezz ta' assigurazzjoni alternattiva għall-passiġġieri.
- (2) **Ibbilanċjar ta' politika ta' infurzar aktar qawwiya ma' iċċentivi ekonomiċi:** koordinazzjoni aktar qawwiya tal-NEBs. Żewġ varjanti li jnaqqsu l-ispejjeż:
 - (a) Billi jitnaqqas il-limitu tal-hin għad-dritt ta' kumpens fil-każ ta' dewmien minn tliet sigħat għal mill-anqas ħames sigħat;
 - (b) Jew billi jiġi estiz il-kamp ta' applikazzjoni ta' "ċirkostanzi straordinarji" biex jiġu inklużi l-aktar inadempjenzi tekniċi.

Aktar **subvarjanti** tal-ghazla 2 ġew ivvalutati fir-rigward tal-modifika tal-ammonti tal-kumpens u/jew immodifikati aktar għal-limiti tal-hin għall-kumpens għad-dewmien (eż. il-limitu jsir dipendenti fuq id-distanza tat-titjira).

- (3) **Enfasi fuq l-infurzar:** l-ghazla 3 tishaq kompletament fuq infurzar aktar qawwi mill-NEBs u tikkjarifika d-drittijiet eżistenti tal-passiġġieri biex tagħmel l-applikazzjoni tagħhom aktar effettiva.

- (4) **Infurzar ċentralizzat:** l-għażla 4 tishaq kompletament fuq politika ta' infurzar tal-UE qawwija u ċentralizzata li trid tpatti għall-inċentivi negattivi mill-ispiza ta' konformità.

	Ghażla 1	Ghażla 2a	Ghażla 2b:	Ghażla 3	Ghażla 4
<i>Infurzar imtejjeb</i>	<i>Koordinazzjoni "hafifa"</i>	<i>Koordinazzjoni "medja"</i>		<i>Koordinazzjoni "medja" + obbligu tal-mezzi</i>	<i>Koordinazzjoni "qawwija"</i>
Kif?	- Fluss ta' informazzjoni aħjar bejn l-NEBs u l-Kummissjoni - infurzar ġenerali u trattament tal-ilmenti separat	- Il-Kummissjoni tista' titlob investigazzjonijiet mill-NEBs - Kumitat formali jista' jiehu deċiżjoni dwar proċeduri komuni (eż. it-trasferiment tal-ilmenti, l-iskambju ta' informazzjoni) - infurzar separat mit-trattament tal-ilmenti		Barra mill-ghażla 2: obbligu għal-linji tal-ajru biex ikollhom rappreżentant f'kull ajruport kompetenti għad-deċiżjonijiet fir-rigward tal-kura u l-kumpens	- il-korp ta' nfurzar tal-UE - l-NEBs ikunu sussidjarji tal-korp centrali - infurzar ġenerali u trattament tal-ilmenti separat
<i>(Diż)inċentivi ekonomiċi</i>	<i>Spiża baxxa</i>	<i>Spiża medja</i>		<i>Spiża għolja</i>	<i>Spiża għolja</i>
Kura	Assigurazzjoni alternattiva għall-passiġġieri	- Limitu tal-hin fuq l-akkomodazzjoni f'kazijiet straordinarji li jieħdu fit-tul - Deroga parzjali għall-operazzjonijiet fuq skala żgħira		- Fond industrijali għal kazijiet straordinarji li jieħdu fit-tul	- Fond Industrijali (bħall-ghażla 3) - dritt għall-bdil tar-rotot f'każ ta' dewmien twil
Pagamenti ta' kumpens	Dritt ta' kumpens għal demwien ta' aktar minn 5 sghat	Dritt ta' kumpens għal demwien ta' aktar minn 5 sghat	Dritt ta' kumpens għal demwien ta' aktar minn 3 sghat	Dritt ta' kumpens għal demwien ta' aktar minn 3 sghat	Dritt ta' kumpens għal demwien ta' aktar minn 3 sghat
	Definizzjoni stretta ta' ċirkostanzi straordinarji	Definizzjoni stretta ta' ċirkostanzi straordinarji	Kamp applikazzjoni ta' akbar għal ċirkostanzi straordinarji (inklużi inadempjenzi tekniċi)	Definizzjoni stretta ta' ċirkostanzi straordinarji	Definizzjoni stretta ta' ċirkostanzi straordinarji
	Ammonti b'rata fissa mnaqqsa ta' kumpens b'enfasi fuq distanzi qosra	Aktar subvarjanti: ammonti ta' kumpens imnaqqas jew le - limiti tal-hin uniċi jew multipli għall-kumpens għal demwien	Żewġ subvarjanti: ammonti ta' kumpens imnaqqas jew le	Ammonti b'rata fissa ta' kumpens li baqghu ma nbidlux	Ammonti b'rata fissa ta' kumpens li baqghu ma nbidlux
Karatteristiċi komuni	- Kjarifika tad-drittijiet għal titjiriet ta' konnessjoni mitlufa, skedar minn qabel, tagħmir għall-mobbiltà, dewmien fuq ir-runway u politika "no show" - Korp ta' infurzar għad-drittijiet eżistenti fil-każ ta' bagalji mitlufa - Proċeduri ta' trattament ta' lmenti minimi għal-linji tal-ajru				

5. ANALIŻI TAL-IMPATTI

5.1. Impatti ekonomiċi

Impatt fuq il-politiki ta' infurzar

Fl-ghażliet kollha, il-politika ta' infurzar – li bħalissa hija prinċiparjament ibbażata fuq ilmenti individwali – issir aktar effiċjenti billi tiegħu **rwol aktar proattiv** billi tiċċekkja l-manwali tal-linji tal-ajru, it-termini u l-kundizzjonijiet u l-pjanijiet ta' kontinġenza għall-konformità mad-drittijiet tal-passiġġieri.

Il-koordinazzjoni bejn il-politiki ta' infurzar nazzjonali jsiru aktar qawwija minn għażla 1 sa 4 iżda l-ispejjeż amministrattivi assoċjati għandhom tendenza wkoll li jiżdiedu.

Kjarifika u simplifikazzjoni tad-drittijiet

Fl-ghażliet tal-politika kollha, id-drittijiet ezistenti tal-passiġġieri tal-ajru huma kkjarifikati, speċjalment fir-rigward taċċirkostanzi **straordinarji**, li jnaqqsu l-ispazju għall-interpretazzjoni.

Taht l-ghażliet 2 u 4, id-drittijiet huma ssimplifikati aktar permezz tal-miżura li timplika li l-kura fil-forma ta' ikliet u xorb dejjem tiġi pprovduta wara dewmien ta' saghtejn, irrispettivament mid-distanza tat-titjira u l-orijini tad-dewmien tal-vjaġġatur.

Impatt fuq l-ispiza tal-konformità

L-impatt fuq l-ispiza tal-konformità għal-**linji tal-ajru** jista' jitqassar b'mod simplifikat f'dan li ġej:

- taht l-**ghażla 1**, l-ispiza tal-konformità titnaqqas b'mod sinifikanti; każ straordinarju li jiehu fit-tul ikollu impatt limitat; u l-ispejjeż jibqgħu simili għat-trasportaturi reġjonali.
- Taht l-**ghażla 2** (u l-varjanti tagħha), l-ispiza tkun simili għal-linja ta' referenza iżda l-potenzjal 'l fuq tagħha jkun limitat f'każ li aktar passiġġieri jitolbu l-kumpens tagħhom jew f'każ straordinarju li jiehu fit-tul; l-ispiza għat-trasportaturi reġjonali tkun simili għal dik ta' tipi ta' linji tal-ajru oħra.
- Taht **ghażliet 3 u 4**, l-ispiza tkun simili għal-linja ta' referenza, iżda b'potenzjal 'il fuq oghla f'każ li aktar passiġġieri jitolbu l-kumpens tagħhom; ikun hemm limitu rigward l-iżviluppi tal-ispejjeż f'każ straordinarju li jiehu fit-tul; iżda l-ispiza għat-trasportaturi nazzjonali tibqa' għolja hafna meta kkumparata mad-dhul tagħhom.

Impatt tal-pakketti kompleti tal-politika meta mqabbel max-xenarju bażi	Spiza totali tar-rata attwali tal-pretensjonijiet (maħsuba li tiżdied bil-mod matul iż-żmien)		Spiza massima teoretika tar-Regolament (jekk il-passiġġieri kollha intitolati jitolbu kumpens)	
	VPN (2015-2025) F'miljuni ta' EUR	% ta' bidla imqabbla mal-linja ta' referenza	VPN (2015-2025) F'miljuni ta' EUR	% ta' bidla imqabbla mal-linja ta' referenza
Linja bażi	10.4	-	23.6	-
Għażla 1	2.1	-80%	8.0	-66%
Għażla 2a (livelli ta' kumpens li baqgħu ma nbidlux	9.8	-6%	18.4	-22%
Għażla 2b (livelli ta' kumpens li baqgħu ma nbidlux	9.6	-8%	17.5	-26%
Għażla 3	11.3	+9%	26.0	+10%
Għażla 4	11.6	+12%	26.2	+11%

Sors: Steer Davies Gleave + Stimmi tal-Kummissjoni

L-ajruporti u l-partijiet terzi jistgħu jaqsmu parti mill-ispejjeż tal-linji tal-ajru minhabba li l-erba' għażliet jagħtu possibbiltajiet imsaħħa lil-linji tal-ajru biex dawn jitolbu kumpens għall-ispejjeż li jsofru minn partijiet terzi responsabbli mid-dewmien jew mill-kanċellazzjonijiet.

Impatti ekonomiċi oħra

L-impatt fuq l-SMEs⁶ huwa limitat ħafna minhabba li f'tit biss huma kkonċernati b'dan ir-Regolament. Ħafna minnhom jibbenefikaw minn miżuri speċifiċi proposti għal operazzjonijiet fuq skala żgħira fl-għażla 2.

L-għażliet politiċi kollha jgħolqu xi **spejjeż amministrattivi** godda għal-linji tal-ajru (l-aktar it-tnejjija ta' pjanijiet ta' kontingenza) u għall-NEBs (l-aktar l-implimentazzjoni tal-politika proattiva, li l-ispejjeż tagħha tkun ikkumpensat minn tnaqqis fl-għadd ta' ilmenti).

5.2. Impatti soċjali

5.2.1. Impatt fuq il-konsumaturi

L-għażliet kollha jipprezentaw karatteristiċi komuni:

- Infurzar aħjar tad-drittijiet tal-passiġġieri (inkluz għall-bagalji)
- Mezzi mtejbja għall-infurzar tal-pretensjonijiet individwali.
- Kjarifika u tishih tad-drittijiet f'ħafna każijiet

Għażla 1 tnaqqas b'mod sinifikanti l-obbligi tal-linji tal-ajru kontra l-obbligi tal-passiġġieri matul it-taqlib fl-ivvjagġar. Għalkemm il-passiġġieri jistgħu jagħzlu l-assigurazzjoni fir-rigward tas-sitwazzjoni individwali tagħhom, ħafna passiġġieri, fid-dawl tar-rata ta' dewmien

⁶ L-ebda mikrointrapriża mhi kkonċernata minn dan ir-Regolament.

u kancellazzjonijiet baxxa tagħhom, jistgħu jistmaw hażin ir-riskju li tkun meħtieġa tali assigurazzjoni.

Taht **għażla 2**, l-obbligi tal-kura u l-assistenza huma msahha, iżda d-dritt għal talba ta' kumpens finanzjarju jitnaqqas b'xi mod. Barra minn hekk, il-passiġġieri huma anqas protetti tajjeb f'kazijiet straordinarji li jiehdu fit-tul (hlief passiġġieri b'mobbiltà mnaqqsa) u fuq titjiriet reġjonali⁷ Madanakollu, dan huwa kkompensat minn infurzar aħjar tad-drittijiet eżistenti (ara hawn fuq).

Għażliet 3 u 4 fihom hafna vantaġġi għall-passiġġieri bħat-tishih mill-ġdid u t-tishih aħjar tad-drittijiet tagħhom. Madanakollu, jista' jwassal ukoll għal prezzijiet tal-biljetti kemxejn oġhla u min iħallas it-taxxi se jikkontribwixxi għall-spiża oġhla ta' infurzar.

5.2.2. *Impatt fuq l-impjiegi*

L-impatt fuq l-impjiegi tal-għażliet politiċi jibqa' limitat minhabba li għandhom l-oġettiv ewlieni li jirfinaw id-drittijiet tal-passiġġieri eżistenti u infurzar aħjar.

L-għażliet politiċi ma għandhomx effetti negattivi fuq id-drittijiet **fundamentali** taċ-ċittadini.

5.3. **Impatti ambjentali**

L-impatt tal-għażliet politiċi vvalutati dwar **l-emissjonijiet tad-CO2** jibqa' limitat.

5.4. **Tqabbil tal-għażliet**

Għażla 2 tiġi ppreferuta aktar mill-oħrajn minhabba li hija l-aktar waħda effettiva u effiċjenti biex jintlaħqu l-oġettivi politiċi.

Għażla 2a hija kemxejn aktar ippreferuta mit-2b minhabba li ż-żamma tal-limitu ta' dewmien ta' 3 sigħat bħal f'2b tista' tixpruna aktar kancellazzjonijiet⁸ u l-fatt li d-dritt (li ma nbidilx) għall-kumpens ifegġ diġà wara 3 sigħat, jiġifieri qabel id-dritt (li ma nbidilx) għal rimborż (5 sigħat), jista' jfixxkel lill-passiġġieri.

Ma hemm l-ebda kriterju oġġettiv għaliex għandu jiġi ppreferut **subvarjant ta' għażla 2a** aktar minn ieħor. Hija kwistjoni ta' ġudizzju politiku jekk tnaqqis addizzjonali tal-ispejjeż – permezz tal-bidliet fil-livelli ta' kumpens jew tibdil addizzjonali fil-limiti taż-żmien għad-dewmien – jitqies bħala ġustifikat minkejja l-possibbiltajiet imnaqqsa għall-kumpens għall-passiġġieri.

6. **MONITORAĠĠ U EVALWAZZJONI**

Il-Kummissjoni tevalwa kif xieraq l-implimentazzjoni tar-Regolament 4 snin wara l-adozzjoni tiegħu mill-Kunsill u l-Parlament. L-evalwazzjoni se titwettaq mill-Kummissjoni f'kooperazzjoni mill-qrib mal-partijiet interessati.

Ir-rapporti annwali tal-NEBs se jibqgħu l-ghodda ewlenija għall-monitoraġġ tal-livell ta' konformità u l-konsistenza tal-politiki ta' infurzar nazzjonali. Il-Kummissjoni tista' tfassal rapporti regolari bbażati fuq rapporti nazzjonali, ikkumplimentati fejn meħtieġa bl-esperjenza tagħha, minn studji *ad hoc* jew informazzjoni minn sħarriġ tal-passiġġieri.

⁷ Din il-miżura, ibbażata fuq dejta tal-2011, tikkonċerna anqas minn 0.05 % tal-passiġġieri kollha koperti mir-Regolament

⁸ Kif juru l-mudelli ta' ottimizzazzjoni tal-iskedi tal-linji tal-ajru